

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones Fratris Gabrielis Barelete ordinis predicatorum
tam quadragesimales: q[uam] de sanctis**

Barletta, Gabriel

Parisius, 1507, XXV. Jan.

De festo Conceptionis sed potius sanctificat ionis. b. M.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69837](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69837)

Sublimi patrescat. Unde iussit a. xx. ho-
minibus ipsius cedi: et cesus manibus
et pedibus cruci alligari: ut sic longio-
rez cruciatus reciperet. Cum ad cru-
ces duceret factus est concursus po-
ploꝝ di. Innocens eius sanguis effu-
ditur sine causa danatur. Videtis cru-
cem a longe eam salutavit di. Salve
crux preciosa que in corpore xpi dedi-
cata es: et ex membris eius tanq̄ mar-
garitis ornata. O bona crux diu desi-
derata: accipe me ab hoibus et redde
me magistro meo xpo ut per te me re-
cipiat qui per te me redemit. hec di-
cens exiit se et vestes ministris dedit
Sicq̄ eum in cruce ut uisum fuerat
suspendunt. In qua biduo uiuens.
xx. milibus hominum instantium pre-
dicauit. Minante autem turba egee
mortem et dicente. Virus sanctu man-
suetum et piu non debere ista pati: ve-
nit ut ipsius deponeret. Quez videns
Andreas di. Quare venisti egea. Si
penitentia ipsa a nobis consequeris
Si aut ut me deponas scito q̄ uiuus
de cruce non descendā. Jaz em̄ video
regez meū qui me expectat. Et cū vel-
lent euz soluere nullo modo potuerūt
ad euz pertingere. Tunc splendor ni-
mus de celo veniens dimidia hora
euz circumdedit: ita ut null⁹ eū vide-
re posset. Et abscedente lumine spm̄
euz lumine simul tradidit. Maximil-
ia vero tulit corpus eius et optimo lo-
co euz aromatibus sepeliuit. Egeas
autē anteq̄ domu redisset arreptus
a demone in via corā om̄ibus expira-
uit. felix igitur et gloriosissim⁹ fuit il-
lus martyrū finis: nā andreas p̄ illū
meruit secreta scandere celi: vbi euz
xpo fruiet eēna pace in sc̄la sc̄loꝝ.

In festo cōceptiōis bte virginis ma-
rie. In quo simone explodit ac p̄futat
impia opinio quorūdam vulgarū igno-
rantū: et vera assertitur: fm̄ dicta oim̄
sapientū et maxime sanctorū doctorū
xp̄iane religionis.

Mi elucidāt

me vitam eternam ha-
bebunt. Ecclesiastic. xliij. Quanta sit
Marie virginis laus
dignitas et excellētia nulla pura cre-
atura enarrare potest. Augu. in quo-
dam ser. De te o virgo maria quid di-
cam pauper ingenio: euz de te quid
dixero minor laus ē: q̄ tua dignitas
mereatur. Si celum te vocem: excel-
sior es. Si matrem gratiarum dicaz:
precellis. Si formam dei appelles di-
gna es. Si dñam angeloz te clamis
tē: per om̄ia sic esse p̄baris. Quid er-
go dicam: quidue referā: euz non suffi-
ciat lingua carnis tuas enarrare vir-
tutes. Ille. Ideo ipsa de se ait. Qui ez-
lucidant me: hoc est qui me venerant:
tur: qui me laudant: qui me inuocant
vitaz eternaz habebunt. Veruz quia
quidē falso illā laudare vidētur asses-
rentes eaz sine originali conceptā de
hac conceptione erit sermo. In quo
tria sunt videnda per ordinez.

Primū dē opinionis.

Scdm̄ dē declarationis.

Terciu dē confirmationis.

Primū dicitur. et. Queritur dubi-
um. Utrum virgo maria sit concepta
in peccato originali. Circa hanc dif-
ficultatem due sunt opiniones famo-
se. Una dicit q̄ non: alia q̄ sic. quas
videbimus per ordinem. Sed prius
videbimus breuiter: quid est pecca-
tum originale ut sic intelligam⁹ ma-
teriaz. Egidius in tractatu de pecca-
to originali. et Thomas. i. ij. questio.
lxxvij. ar. i. In. ij. distn. xxx. In. iij. di-
stinctione. iij. ij. ar. iij. Peccatū ori-
ginale est carētia iusticie originalis.
Ille. Aduertenduz est fm̄ theologos
q̄ deus fecit hominez rectuz iuxta il-
lud. Ecclesiastic. xv. Inueni q̄ deus
fecit hoiez rectū. Qz sc̄z in eo oia infe-
riora erāt subiecta superioribus. Caro
em̄ in eo erat subiecta sc̄z anime. Qz
null⁹ morib⁹ nulla passio aut indisposi-

In festo

tio poterat insurgere in carnem que
 anime ipsi^o repugnaret. Preterea vi
 res inferiores erant subiecte superio
 ribus vt concupiscibilis et irascibilis
 ita erant subiecte menti et rationi: vt
 nihil in eis insurgeret: nisi fm dicta
 men rationis. Iste ordo dicebatur iu
 sticia. Quia iustum est vt inferiora su
 perioribus subiciantur. Dic ergo in
 diffinitione. Est carētia iusticie. Dice
 bat autē hec iusticia originalis: quia
 erat in posteros p origine transferen
 da. Adā ergo peccāte et a suo superio
 re se auertente. ordo rōnis poscebat
 q̄ cuz ipse nollet suo superiori esse subie
 ctus: q̄ eius inferiora superiorib^o re
 bellarent. Propter q̄ caro statim ce
 pit rebellare ante: et insurgere in cor
 pore cōtrarie dispositōes ipsi^o forme
 Ideo adā qui potuit non mori: si non
 peccasset: eo peccante necessitatem
 habuit moriendi: q̄ diu stetit adam in
 sua rectitudine poterat non mori: et
 poterat non peccare. Poterat non
 mori: qz eo sic stante: nihil insurrexisset
 in corpore qd̄ repugnaret anime.
 Poterat non peccare: quia vires in
 feriores erāt oīno subiecte superiorib^o
 bus. Acceperat em̄ Adā ppter hanc
 originale iusticiam vt posset stare
 Poterat enim peccata vitare. Eo autē
 peccante et a deo se auertēte perdidit
 hanc originale iusticiā et hanc rectitu
 dinem qua inferiora superiorib^o erant
 subiecta. Et quia hmoi rectitudinez
 peccando pdidit: non potuit in poste
 ros eam transfundere. hoc est ergo
 pctm originale qd̄ dixim^o: qz ipm ori
 gine cōtrahim^o. s. carētia hui^o recti
 dinis: hui^o iusticie originalis: cū vbito
 habendi eā. Scdm em̄ ordinez natuz
 re iniusticie necessariuz erat iusticia
 originalis ad salutez consequendaz.
 Quia ergo ea carem^o et eaz tenemur
 habere vt sum^o membris ade. Prius
 tio vel carentia originalis iusticie cū
 debito habēdi: est pctm originale Et
 sic patz denominatio hui^o vocabuli.
 Nonnulli tenēt virginē fuisse immunē

ab hoc. Quā conclusionē pbāt triplr
 Rōne. Auctoritate. Exemplo. ¶ Pri
 ma rō hec est. Virgo maria in matres
 dei electa erat exaltanda super omes
 angelos: vt ecclesia cant. Exaltata
 es sancta etc. Sed angeli fuerunt pser
 uati ab omni peccato: igit et virgo ma
 ria a fortiori cū esset supior. ¶ Scda
 rō. Absurdū est credere virginē mari
 am fuisse aliqui in odio et indignatio
 ne filij sui xpi et obligataz supplitio
 cuz esset mater carissima: sed p pctm
 originale psona dicitur filia ire et de
 putata eterno supplitio: igitur etc.
 ¶ Tertia rō etc. Virgo maria debe
 bat fieri spale habitaculū dei. ergo de
 bebat spalius pparari: s; si cōcepta fu
 isset in pctō originali: non fuisset spā
 lius preparata: igitur non fuit conce
 pta. ¶ Quarta ratio. Qd̄ deus potuit
 facere et decuit: fecit. Sed de^o potuit
 et decuit facere ipm: qz virgo maria
 sine originall conciperet: igitur fecit
 ¶ Quinta. rō. Nulla dignitas conue
 niens virgini est ab ea auferēda. S; cō
 cipi sine pctō originali: cōueniens
 fuit virgini. igit non etc. ¶ Sexta rō
 Df. ff. de officio q̄storis. l. i. Illi opinio
 ni standū est. q̄ plurimoz testimonio
 pbāt. Et phus li. de som. et vig. Qd̄ ab
 omnibus vel pluribus dicitur: fidem h; q̄
 ita sit. Et. i. Eth. i. Fama quam omnes
 famāt vel exclamant: non pōt in toto
 esse falsa. Ad ppositū. S; quasi oēs et
 maxime vulgus tenēt vel exclamant
 ipam sine originali pctō conceptā: igit
 tur etc. De cētū. xciiij. hāc tenēt opi.
 braf. nisi de re scā. Sed festū cōcepti
 onis ipsius celebrat: igitur fuit facta
 ex consequēti sine pctō originali: igit
 etc. Octaua rō. Indulgentie non dan
 t nisi p re scā. Sed sextus papa. iij. de
 dit celebrātibus cōceptionē indulgē
 tiaz p totā octa. igit fuit etc. ¶ Nona
 rō. Miracula non pnt fieri nisi a scā
 S; cōceptio virginis fecit et prinne fa
 cit multa miracula: q̄ cōtinue recitan
 tur a pdicatoribus: igit ista cōceptio

fuit faucta. **C**Decima ratio, arguit quidam. Illud qd est per angelum, reuelatū: est firmiter tenendū. S; beatā virginē fuisse conceptā sine pctō fuit a deo reuelatū: vt patet de quodam helisino abbate, qui cū in medio mari fluctibus mergeretur: apparuit ei angelus di. Quod si voluisset annuatim celebrare celebrandamq; predicare conceptionem virginis, a naufragio liberaretur. At ille cuz se hoc facturū promississet statim sedata tēpestare: saluus cū vniuersa comitibus i patriā reuersus est. P; de primo Scdo arguunt auctoritatib;. Primo Aug. li. de natura et gratia. Excepta virgine maria: cum de pctis agit propter honorē dñi nullā volo prozsus habere q̄tionē. preterea Tho. in. i. sū. di. xliij. q. iij. Beata virgo semper immunis ab omni pctō originali et actuali fuit. Preterea inducūt. s. Dñicū de quodā li. quē edidit de corpe xpi ptra Albigēses sic di. Sicut p̄mus Adam fuit in agro damasceno de terra virginis et inaclata format;. sic scōs Adā scz xpūs fuit de carne virginis et in maculata pcept;. Preterea Ansel. in epla ad coepos anglie: de celebranda cōceptione. Nō est deuotus nec verus amator virginis q̄ respuit colere festū cōceptiōis marie et c. De illo pdicato: re q̄ Tolose pdicans contra hanc conceptionē: exiēs de pulpito quidam canis niger affuit qui ipm fratrem deuorauit. Et sic patet p̄ma opinio nostri sermonis.

CSecundū d; et c. Opi. ij. dicit oppositū. Et pbat intentū suū duplici mō.

CPrimo ratione theologicali.

Scdo auctoritate legali.

CPrimo rōnibus plimis efficacissimis. P̄ia hec est. Id qd maxime resistit fidei nostre est impiū et crudele: et oio nō tenendū: imo respuendū quia est resistere spū. s. Sed dicere. b. virginem fuisse sine peccato orig. conceptā: ē resistere fundatissime fidei igitur fuit cōcepta in peccato orig. Ma;

ior est vera. Minor pbat. Aug. in. v. li. cōtra iulianū. Oēs hoies vulneratos esse pctō pthoplausti: apls approbat cū di. Oēs em peccauerūt et egent grā dei: dicendo oēs. nullū excepit: s; totū declarauit genus hūanū. Peccauerunt em oēs cuz ex vno pctōre oēs nascant pctōres. Nos aut dūz aliquē excipitis resistitis fundati sine fidei vbi apls ait. Per vnum hoiem: pctm̄ intrauit in mūdū. et p pctm̄ mors et ita in oēs p̄trāsūt in quo oēs peccauerūt. Nūqd hec falsa sūt. Quis audeat hoc dicere nisi diuinorum eloquiorū aptissimus inimicus. Idē in epistola ad Optatum de origine anime Illud vbi per maxime fides xpiana consistit est vt credamus q̄ per vnū hominem peccatū intrauit in mūdū. et p peccatum mors: et ita in oēs pertransiit. in quo omnes peccauerunt. Secunda ratio. Contradicere sacre scripture est erroneū et impiū. vt dicitur in dezcre. distm. ix. cap. Ego solus. ca. Quis nesciat. cap. Si ad sacras. Et. xxiiij. q. iij. c. Quidaz autem. et. ca. Heresis Sed dicere virginē fuisse cōceptam sine pctō originali: est contradicere sacre scripture: igit fuit concepta et c. Quid dicit o Paule. Ro. iij. Omnes peccauerunt: Et. c. v. Per vnum. et c. Sup quo Augu. Apl̄s dicēdo omnes nullū excepit: q̄nimo totū genus declarauit humanū. Ille. Cur o pater Aug. nō excepisti hic matrē dei: cum de illa fueris deuotus. Respōdet. Nō possū in hoc loco: quia in nūero alioy est In quo oēs inqt apostolus. Excepi eam q̄n debui: et q̄ locutus sum de pctō actuali. Et vbi o pater Augustine Jul. de natura et gratia: vt etiam ponit a magistro in. iij. di. iij. Si oēs sc̄ti et sc̄tē cū hic vtuerēt interrogati fuissent: an pctm̄ haberēt: omēs vna voce clamassent. Si dixerimus quia pctm̄ nō habemus ipsi nos seducim⁹ et veritas in nobis non est. Vbi Augu. loquitur de actuali: nō originali pctō: vt qdā garrulant. Vñ patet rō

In festo

Tertia rō. Null^o dānat pena mortis nisi ex pctō originali. Patet Gene. ij. vbi dicitur. Morite moriemini. Virgo maria mortua est. Immo patet : quia ecclesia confitetur : igitur fuit subiecta morti. Mortis fuit pena pcti originalis. Ipsa cum alijs mortua est : igitur fuit concepta in originali. De xpo dicitur quod pro nobis. **Q**uarta rō. Attribue re virginitati quod est sol^o xpi : est impium et nephariū : sed concipi sine originali est solius xpi : igitur et c. Un^o Bona. in iij. dist. iij. q. i. ar. ij. Non enim omnis honor quod attribuitur filio : attribuendus est matri. Quia sic non esset virginem honorare : sed pot^o contumeliam facere. Et Bernar. Virgo regia : falso non eget honore : veris bonorum titulis tumulata. O stulti seculares : qui putant virginem honorare : et ipsam vituperant. **Q**uinta rō et vltima erit. Asserere contrariū et oppositū eius quod fere omnes famosi doctores tenent. est impium et temerariū. Sed beatam virginem non fuisse conceptam in peccato originali est oppositū eius : quod fere omnes doctores tenent. igitur dicere virginem non fuisse conceptam in originali est impium. Unde Glo. super. c. Decimas. de decimis : vbi dicit Innocentius. Opinionibus magistrorum non vult derogare. Et de restitutionibus spoliatorum. c. Litteras. ff. de origine iuris. l. ij. §. Post originem. Unde quod a pluribus et precipue sapientibus dicitur. firmiter est tenendum : et illud negare est temerariū. Ad propositū. Non solum antiqui doctores : sed etiam posteriores tenuerunt : et in scriptis reliquerunt. quod virgo beata et omnes homines preter christum in sui conceptione peccatum contraxerunt. Quod per triplicem testimonio iustificatur : **P**rimo ecclesie doctorum. **S**ecundo canonistarum. **T**ertio religionum. **P**rimo Augustinus in. vi. contra Iulianum. Omnes ad mortem per adam : omnes ad vitam per christum. Quia sicut in adam omnes moriuntur : ita et in christo omnes viuificantur. Vos autem dum non omnes sed multos siue per

adam condonatos : siue per christum liberatos vultis intelligi : heretice pueritate christiane religioni estis infesti. Ille. O Gregori quid dicis in. xij. moral. Nullus sine peccato fuit nisi ille qui in hoc mundo venit sine peccato. O hier. quid dicis super illo verbo. ps. xij. De manu canis unquam meam. Unica est anima christi : quia sola est sine peccato. O Ambro. quid dicis super Luc. ij. Quod enim ex te nascetur sanctum. Sol^o enim per oia est nat^o de femina sanctus Dominus Iesus. Et Ber. in epistola ad Lugdunenses de festo conceptionis non celebrando. Libenter virgo hoc honore carebit quo vel peccatum honorari vel falsa : videtur induci scitias. Nulla enim ratione placebit contra ritum ecclesie presumptauitas : mater temeritatis : filia superstitionis : foror leuitatis. Ille. Sic tenet Leo papa : in multis suis sermonibus. Sic Ansel. in lib. Cur de^o homo Et beda in homel. super Missus est Cassiodorus super ps. Vgo in libro de sacramentis. Alanus in expositione symboli. Guillelmus durandi in rationali diuini officii. henricus de gaudis uo in quolibetis. Preterea iterum Augustinus in. ij. contra Iulianum. Omnes inquit homines illi primorum parentum peccato nascuntur obnoxii : hoc qui negat : christiane fidei fundamenta subuertere conatur. Una est enim omnium catholicorum firma fides : qui per unum hominem peccatum intrasse in mundum : et ita in omnes pertransisse : vno corde credunt vno ore fatentur et vestras nouitias presumptiones catholice antiquitate subuertunt. Propter quam catholicam veritatem sancti ac beatissimi diuinorum eloquiorum clarissimi sacerdotes hyreneus. Ciprianus. Keticus. Olimpius. hylarius. Ambrosius. Gregorius. Theodosius Innocentius. Johannes. Basilius. quibus velis nolis addo hieronymum presbyterum : ut omitam eos qui nondum dormierunt aduersus

Cōceptionis btē marie. Fo. xlviij.

vos proferat de omnium hominum peccato originali: obnoxia successione suam. Un̄ nemo excipit: nisi solus ille quem virgo sine lege peccati concepit. Ille. Ad canonistas venio. Gratianus compilator decreti. De conse. disti. ij. et iij. per totū inter alia ca. in capitulo firmissima tene. sic dicit. Firmissime tene et nullatenus dubites: quod omnis homo qui per concubitum viri et mulieris concipitur cum peccato originali nascatur.

Johannes theutonicus glosator. decreti. De conse. di. ij. c. Pronunciandum. Et disti. iij. super. c. Per bap. ubi sic dicit. Festum conceptionis virginis marie non est celebrandum quia fuit concepta in peccato sicut ceteri sancti excepta unica persona christi.

Johannes andreas doctor bono. super. c. Conquestus. Extra de feris.

Idem dominus hostie. in summa sua. Ti. de pe. et re.

Idem dñs Johannes calderinus doctor bono. super. c. Conquestus supra Idē dñs Petrus de bruto in suo reposito in littera cōceptionis.

Ordo minorum Bona. in. ij. Si btē virgo non habuisset aliquod peccatum non fuisset xpi morte redempta: quod est impium et nepharium.

Alexander de ales doctor parisiensis. i. ij. p. su. dicit. Si. b. virgo maria non fuisset concepta in peccato originali non fuisset obligata peccato nec pene: nec habuisset reatum peccati: sed quod non habet reatum peccati non indiget redemptione: quia redemptio est solum propter obligationem peccati vel pene: et propter reatum peccati: ergo. b. virgo non indignuisset redemptione facta pro christo: quod non est secundum catholicam fidem ponendum. Ille.

Idē tenet Ric. de media vil. m. ij. di. ij. Anima iuste beate virginis ex sui unione ad carnem originale peccatum contrari. Et Nicolaus de lyra super illud. Spiritus sanctus superueniet in te. Bene dixit superueniet in te quia venerat spiritus sanctus super virgi-

nem adhuc in vtero matris existentē ab originali peccato purgando ut communiter dicitur. Et frater Jacoponus de eodē ordine in laude vulgari: sic eleganter et optime loquitur: O virgo supra feminas. Sancta maria beata: supra feminas dico. Quilibet nascitur in matris utero postquam ala in vtero clausa fuit infusa virtus altissimi te sanctificavit.

Divina unctio te sanctam fecit: et omni immundicie fuisti expers. Ab originali peccato quod adam seminavit: et cum quo quisque nascitur: tota fuisti mundata. Ille.

Idem dicit doctores sequentes.

Alvarus hispanus: eiusdem ordinis Johannes de rupella.

Robertus canton.

Reginaldus archiepiscopus rothomagensis:

Johannes rigaldi.

Bertrādus de turre cardinalis.

Bartholomeus de pisis.

Straldus odonis in li. de figuris.

Ordo heremitarum. Egidius de roma in quolibet. Btē inquit virgo sine dubio originale peccatum in sui cōceptione praxit Augustinus de anchona: super epistolam Pauli. Facinus de ast. in. ij. sen. disti. ij.

Gregorius de Arimino in ij. sententiarum. di. xxx. q. ij. dicit. Secundum auctoritatem sacre scripture et Augustini et Ambrosii et anselmi. firmiter tenendum est. virginem in originali peccato fuisse conceptam.

Ordo carmelitarum. Suido episcopus in. ij. quolibet. q. xij. Sequendo rationes et auctoritates canonum et sanctorum salua puritate virginis. teneo quod beata virgo fuit concepta in peccato originali.

Et Paulus de Perussia in. ij. dist. ij. firmiter tenendum est beatam virginem fuisse in originali peccato conceptam: tum quia fuit concepta per concubitum viri et mulieris: tum quia solus christus fuit conceptus sine peccato.

Ordo cartusiensium: qui per totum orbem festum hoc non celebrat: nisi sub nomine sanctificationis: dicens in prima oratione. Supplicationem

seruoy tuoy deus mis. exaudi : vt qui in sanctificatione. Idez dominus Johannes calcar in sermone de natiuitate: et ceteri alij.

Ordo cisterciensium. Oddo abbas in homel. super euag. Stabat iuxta crucem iesu. Et dñs anibaldus super iij. di. iij. et alij plures.

Preterea doctores seculares deuotissimij et in scientia famosi. Ugo de sancto victore lib. de sacramentis. li. ij. par. ij. c. vi. Ricardus de sancto victore. super illud spiritus sanctus superueniet in te. Petrus lombardus i suo. iij. li. sen. di. iij. Ordo pdicatorum. Tho. in. iij. parte. q. xiiij. ar. iij. i. ij. q. lxxxi. ar. iij. in. ij. sen. di. xij. ar. ij. Sic petrus de taran. in. iij. di. iij. et Ugo gallicus in. iij. di. iij. Durandus in. iij. dist. iij. Petrus de pal. in. iij. di. iij. Albertus in. iij. di. iij. dicere inqt beatā virginē fuisse cōceptā in peccato originali : est heresis condemnata a b. Bernar. et ab omnibus magistris parisijs. herueus ordinis generalis. Ugo cardinalis in expositiohe Luc. Nicolaus traucto. Robertus holcot. Martin⁹ qui fecit Cronicas Vincentius qui fecit specula. Jacobus de voragi. Et omnes alij qui sunt numero. xlix. huius ordinis affirmantes hanc opinionem. Quid vobis videtur ciues mei sup hoc. Quare oēs religiones non pugnant pro doctoribus suis. Ecce quot doctores quot sapientiss hoc affirmāt. Sed dicit emuli nostri q fuit priuilegiata. qz a peccato preseruata. Ostendant illud priuilegium et eis fidem dabimus.

Tertium principale dicitur responsionis. ad ar. vbi supra. et ad rationes Respondeo ad singula.

Ad primum de angelis qui preseruati fuerunt : multo magis virgo maria. Angeli non habuerunt possibilitatem ad contrahendum peccatum originale. qz fuerunt oēs immediate creati a deo et non per originem seminaliter propagati: sicut virgo maria

sed bene habuerunt possibilitatez ad peccandum actualiter: et ideo nō fuerunt preseruati a peccato originali: sed ab actuali : qz preseruatio a malo presupponit possibilitatem eius qui preseruatur ad illud malum quantum est in se. Et sic patet responsio ad p̄mij

Ad secundum de indignatione filij. esse odiosum deo potest contingi dupliciter. Uno modo per actum voluntatis proprie: et hoc fuit in virgine.

Alio modo nō propria voluntate: sed vterina conceptione propter inordinatam voluntatem primi parentis: a quo seminaliter persona propagatur Et hoc non est absurdum. sed necessarium credere hanc irā habuisse. Sed post q̄ fuit mater dei: vel postq̄ fuit ex vtero nata nunq̄ fuit deo odiosa: vel in indignatione filij. sed semper fuit ab eo dilecta.

Ad tertium de habitaculo. Respondeo. Virgo maria fuit speciale habitaculum: dato q̄ in peccato originali fuerit concepta: qz pre ceteris sanctis specialius fuit ab originali peccato mundata. In sua sanctificatione copiosius ceteris munus gratie accepit vt non solum purgaretur a peccato: sed vt etiam tota eius vita redderetur immunis a peccato actuali: mortali et veniali quod nulli sanctorum concessum est. Unde excedit oēs in sanctificatione.

Ad quartum respondeo. Quod licet deus de potentia absoluta potuisset preseruare virginem a peccato originali: cum hoc non implicet contradictionem. qz nō erit impossibile omne verbum: nō tñ potuit de potentia ordinata que consideratur circa ordinē a diuina sapientia institutum fm quem ordinatus fuit vt christus esset omnium redemptor: qz si fuisset preseruata: non inuenisset redemptione facta per xpm.

Ad quintum. Rñ deo fm egidium. de roma oz. heremit. in. vi. quolibet. Cōceptio in originali peccato non derogat dignitati virginis: quin immo plus commendatur et congruit officio

Conceptionis btē Vginis. Fo. xlix.

no per qđ facta est: vt esset mediatrix
nostra ⁊ membrū xpi. Quāuis em̄ cō
cipi in peccato originali: nō sit fm̄ se
laudabile tñ inq̄tum per hoc sit ho
mo membrum xpi. prout a tali pecca
to liberatur pertinet ad laudem ei⁹.
Uñ negare vrginem originale pctm̄
nō cōtraxisse. est negare illā ad xpm̄
ordinem habuisse ⁊ negare illā mem
brū xpi fuisse. Unde magis est lauda
bile cuz peccato fuisse. ¶ Ad sextum
Rideo. Qđ plures sunt qui credūt et
affirmant conclusionem de originali
q̄ in partem oppositam. Nā ducēti qñ
quaginta doctores istud asserunt. Et
quāuis plures vulgares hoc teneant
Nos autē fidez prestamus doctis.
¶ Ad septimum. Respondet Alber
tus de bria in summa de instructio
ne confessoris. Quāuis virgo in ori
ginali fuerit concepta tñ creditur in
vtero matris sue sanctificata fuisse
anteq̄ nata ex vtero. Et ideo circa ce
lebrationez conceptionis eius diuer
sa consuetudo ecclesiarū seruā. Ro
mana ecclesia considerās virginē fu
isse in originali cōceptā: non celebrat
festū conceptionis eius. Alique hō
ecclesie considerātes sanctificatiōē
eius in vtero matris sue: post aiatio
nem factāz tollerante romana eccle
sia festū conceptionis eius celebrāt
Uñ illa celebratio non est referenda
ad conceptionez rōne conceptionis: s3
rōne sanctificationis eius in vtero fa
cte post p̄ceptionē: cui⁹ sanctificationis
festū in die p̄ceptionis celebrāt: qz quo
tēpe sanctificata fuerit ignorāt Ille. pre
terea hoc festū tolleratur inquantūz
refertur ad sanctificatiōē virginis
concepte: ⁊ non ad conceptionē eius.
Et ita dicit oratio que dicitur in hoc
festo rome in sancta maria maiori.
Deus qui sanctificationem virginis
marie. Unde non est festū conceptio
nis: sed sanctificationis. Concordat
super hoc Johan. Andree. super. c. cō
questus. Extra de ferijs. ⁊ alij q̄plu
res. ¶ Ad octauum de indulgentijs.

Respondeo. De ip̄o solo legitur qđ sic
istius opinionis cū alij sanctiores fue
rint opinionis contrarie: vt patet de
suis antecessoribus. Preterea vt vica
rius christi errare nō potest sed bene
talis homo et persona. ideo rē. ¶ Ad
nonum de miraculis. Respondet. Tho
mas. xxij. q. xvij. ar. ij. Qđ miraculorū
aliqua quidem non sunt vera: sed fan
tastice facta. quibus scilicet ludifica
tur homo vt videtur ei aliquid quod
non est. vt quotidie fieri cernimus
pe incantationes. Quedam sunt vere
facta: sed non vere habent ratio
nem miraculi. quia fiunt virtute cau
sarum naturalium. Unde concluditur
qđ huiusmodi miracula: forte sunt ar
te demonum: vt demones deiciant
eos et in hoc errore teneant: vt susci
tet discordias inter viros religiosos.
Ad p̄propositum. Ex deuotione quam
homo habet ad virginem erit mira
culum: non ratione conceptionis: sed
deuotionis matris quam ad illāz ha
bet et ratione fidei. ¶ Ad decimum
de reuelatione. Respondeo qđ non est
verum de reuelatione illa: nec sunt
ista dicenda d̄ Anselmo vt p̄bat Vin
centius in speculo lib. xxvi. c. xxxvi.
sed maliciose sunt posita. Anselmo
imposita. Sicut false beato Bernar
do de macula in frōte: quod est absur
dum: immo prophānum hoc asserere
immo hereticum. Unde scriptura in
Apoca. Sine macula enim sunt ante
thronum dei. Et alibi. Non intrabit
in ea aliquid coinquinatūz. Secundo
probat auctoritate. Ad verba Au
gustini. Respondet qđ loq̄tur de accus
libus contra Pelagium: a quibus im
munis fuit virgo maria: et nō origina
libus. Ad illud de sancto Tho. Respo
deo qđ Tho. bene dicit: quia h̄go fuit
immunis ab omni peccato p̄ eo tēpo
re quo incepit esse mater dei: ⁊ dei us
ceps vsqz in perpetuū fuit immunis
a peccato originali. Cū hoc tamen ve
re stat qđ fuerit p̄cepta in peccato ori
ginali: non omnes christiani sunt im

In festo Sancti thome.

munes a peccato originali: tñ fuerūt concepti i peccato originali. Nō em̄ dicit Thom. q̄ virgo fuerit immunis in sui conceptione a peccato originali sed dicit q̄ fuit immunis a peccato originali. quando. s. p̄parata fuit vt esset mater dei. Et sic patet respōsio ad argumenta illius opintonis. Ad illō de. s. dñico. Respondeo q̄ Vincenti⁹ hysto. li. iij. c. xvi. hystoriam recitat illius libri qui in flammis p̄iectus ter extitit illesus penitus. S3 q̄ fuerit de corpore xpi. nullā facit mentionē. Unde non p̄statutur fides talibus. Preterea nunq̄ fuit reputatuz hereticū tenere beatā virginēz fuisse conceptā in originali: ideo non erat opus vt per illā auctoritatē beatus dñicus impugnet hereticos Preterea talia ap̄d nos nō sunt. Ad illud de Anselmo. Non est devotus: nec verus amator virginis. A fideo q̄ vere non sunt verba Anselmi sed conficta ab aliquo volēti decipere stolidum vulgus. Ad illud exemplū de illo qui comedit fratres illū sunt dementie et fatuitates.

In festo sancti Thome apostoli.
De fide sermo magnus.

Noli esse incredulus: sed fidelis. Jo. xx. Ab optimis et excellentibus theologis cum stabili et firmo fundamento p̄rites tā theologicas q̄ cardinales: maxime esse necessariuz eundi ad paradysum virtutem sc̄te fidei: quia vt vult Tho. xxij. q. iij. ar. i. In p̄mo cōtra gen. c. v. vi. vij. In. q. di. de. ver. i. q. xij. ar. ij. Fides est substātia. radix. et origo om̄ virtutum et bonoz sp̄aliuz dyo. li. de diu. no. c. vij. Fides est vnicuz credentiū fundamētū: radix om̄ virtutū: et bonoz sp̄alium. Et sicut radix arboris est fundamentū om̄ fructū: ita fides om̄ bonoz sp̄alium. Unde apls. i. Cor. ij. Sū

damentaz aliud nemo pōt ponere. s. necessarium ad salutem. p̄ter ita quod polituz est. quod est christus iesus. s. fides iesu xpi: quod affirmat p̄ Augu. de fide ad petrum. Firmissime tene et nullatenus dubites: non soluz omnes paganos: sed et omnes iudeos et oēs hereticos atq̄ scismaticos qui extra ecclesiā p̄sentem finiunt vitā: in ignēz eternum ituros qui paratus est dyaboloz et angelis eius. Ille. Et pius papa episcopus seruus seruoz dei illius s̄ri machometo turcho. p̄ncipi: timorem diuini nominis pariter et amore Sapientibus et insipientibus debitor sumus et omnes cupimus saluos fieri: grecos latinos iudeos: sarracenos: oibus optamus bona. Sed scim⁹ vera bona neminez assequi posse: qui extra ecclesiam desit et a xpo dño alienus est Ille. Quod considerans apostolus. Tho. cū fuisset incredul⁹ per dies aliquot de xpi resurrectione: et dicentes alij: vidim⁹ dñm: ille dixit. Nisi videro in manibus eius fixurā clauoz. et mittā manū meā in latus ei⁹ non credam. Apparenti autē ei dixit. Dñs meus et deus me⁹. Cōfessus est humanitatē in h̄bo. Dñs me⁹. et diuinitatē in verbo deus meus Et vt dicit Grego. in om̄e. plus p̄fuit nobis Tho. infidelitas q̄ fides credentiuz discipuloz. hoc fuit magnū p̄ilegiū sup oēs apostolos. Scdm̄ Iniam Alb. super Lu. Quidam cognouerunt xps̄ resurrexisse i visu: vt Cleophas. et Lucas euntes in Emaus. Lu. vij. Quidam ex auditu: vt petrus Mar. xv. Dicite discipulis eius et petro. Quidam ex gustu. vt discipuli qui ad piscationem fuerunt. Jo. vi. Quidam ex tactu et visu. vt Thomas qui christū tetigit. Un̄ ecclesia. O Thomas didicim⁹ me qui meruisti christū tāgere. Cui xps̄ dixit assumpta h̄ba. Noli esse rē. In quibus h̄bis de laudibus fidei Thomae. ac nostre erit hodiernus sermo: vbi tria videnda sunt de ea. Sermonē habes. Jo. xlij.